

Synopsis van het EMA-dossier 1946- 10 Januari 1949.

(de onderstreepte data geven brieven uit het dossier aan).

Op 14 Mei 1946 had de vertegenwoordiger van Ema te Meilen, Halbertsma te Utrecht, reeds een Hell-ontvanger aan A.N.P. verkocht. Van deze koop spreekt de oudste brief in dit dossier.

Op 22 Juli 1946 bestelt A.N.P. twee Hell-zenders en vraagt 10 ontvangers te reserveren. De orderbevestiging van Ema aan Halbertsma is niet conform deze order. De Wolff, toenmaals secretaris directie A.N.P., vertoefte eind Juli 1946 in Meilen, en Ema bevestigt op 30 Juli 1946 een bij die gelegenheid geplaatste order van 20 ontvangers en twee zenders.

Op 3 April 1947 biedt het A.N.P. de hell-ontvangers en de hellzenders te koop aan aan het Hoofdbestuur van de P.T.T., dat de exploitatie van deze toestellen aan het A.N.P. had verboden. De P.T.T. nam de toestellen over in de verwachting, dat het A.N.P. er als client gebruik van zou gaan maken. A.N.P. leverde op 18 Augustus de twintig ontvangers en kocht er een terug ten behoeve van Aneta. Bij de koop had de P.T.T. bedongen, dat de apparaten voor 1 Augustus 1947 zouden zijn geleverd (ontbindende voorwaarde).

Op 14 Augustus 1947 moest A.N.P. zich voor de Hellzenders, die niet geleverd waren, op overmacht beroepen. De P.T.T. dreigt herhaaldelijk met annulering.

Op 21 October 1947 schrijft A.N.P. aan Ema, dat het "Lieferkontrakt" zal worden geannuleerd, indien de twee zenders niet voor 1 November zijn geleverd, ingevolge het standpunt van de P.T.T. Ema betoogt, dat P.T.T. de zaken niet aldus mag koppelen. "Eine Rücknahme kommt deshalb nicht in Frage". (31.10.'47).

Op 5 December 1947 ontstaat het eerst, nog interne, rapport over de qualiteit van de ontvangers, afkomstig van Kremer, de radiotechnicus van het A.N.P.

Op 15 December 1947 een brandbrief aan Ema, alleen over de achterstalige zenders. Intussen op 16 December een telefoongesprek met Meilen, deze keer over de kwaliteit van de ontvangers. Ema stuurt een technicus.

Op 27 December 1947 de eerste schriftelijke klacht over de kwaliteit: de technicus Wildi heeft de toestellen onderzocht. De "bekentenissen" van Wildi zijn op een recorder opgenomen. Zowel Wildi als zijn directie trachten annulering van de koop te voorkomen door verbeteringen in de toestellen.

Op 20 Januari 1948 schrijft Ema een pro-forma brief om de P.T.T. te bewegen de toestellen in revisie te geven. De revisie had eind Maart te Utrecht plaats.

Op 13 April 1948 rapporteert Kremer, dat de toestellen "verre van in orde" waren en dat hij de vertegenwoordiger had gezegd, dat de toestellen naar de fabriek terug zouden moeten gaan.

Op 20 April 1948 schrijft A.N.P., dat het vertrouwen in Ema erschüttert is en dat het het geloof verloren heeft, dat de toestellen nog ooit in goede staat zullen komen. "Obendrein können wir durch die Verspätung, entstanden durch zu späte Lieferung, Verhelfung der Fabriksfehler und Nichtlieferung des Hell-Sendeapparats, das Projekt, für welches wir uns die Maschinen angeschafft hatten, nicht mehr ausführen.

Wir würden denn auch preferieren dasz ihre Fabrik die Apparate zurücknimmt

Ema antwoordt (26-4-'48) de fouten te zullen herstellen: "Eine Rücknahme der Apparate kann nicht in Frage kommen".

Op 2 Juni 1948 geeft Kremer aan de P.T.T. de verzekering, dat de oude hell-plannen nog bestaan en informeert, of de P.T.T. goed vindt, dat de Ema-zenders worden afbesteld en bij Siemens twee andere worden besteld. P.T.T. gaat accoord.

De brief van 4 Juni 1948 van A.N.P. aan EMA is dan een pièce de résistance. A.N.P. tracht de koop van zenders en ontvangers beide te annuleren.

Als EMA in een uitvoerig met redenen omkleed betoog weigert (7-6-'48), accepteert A.N.P. (23-6-'48) toch de twee in de fabriek gereviseerde ontvangers en verklaart zich bereid de zenders ook te accepteren, op voorwaarde, dat de P.T.T. ze goedkeurt. Daarna gebeurt er niet veel. De zenders komen niet, al vraagt het A.N.P. er een nieuw accreditief voor aan. Het laatste bericht van 14 December was, dat de Hellgevers (= zenders) omstreeks 1 Januari zouden worden afgezonden. Inmiddels komen de twee gereviseerde ontvangers aan. De nieuwe chef radiokamer van het A.N.P., de heer Mater, keurt ze af in rapporten van 23.12.'48 en 10.1.'49., zodat A.N.P. even ver is als een jaar te voren.

Nu kan P.T.T. in de arm worden genomen en in zijn laboratorium verbeteringen laten aanbrengen. De P.T.T. zal echter straks de Hellzenders te proberen krijgen. Het lijkt onverstandig, dat wij te voren de P.T.T. voor het hele Hell-project bang maken. De P.T.T. heeft de toestellen nog niet geprobeerd en kent alleen de financiële, niet de materiaalstrop. Indien de Hell-zenders, ten slotte Siemens' fabrikaat, wel zouden deugen, zou P.T.T. misschien voelen voor een experiment met de Ema-ontvangers. Als ook de zenders niet deugen.....

Dan kan alleen mr. Westerouen van Meeteren ons helpen. Zitten we onder alle omstandigheden aan de koop vast?

's-Gravenhage, 10 Januari 1949.

VAN DER KALLEN.